Beatrice Salvioni

přeložila Alice Flemrová

DAREBA

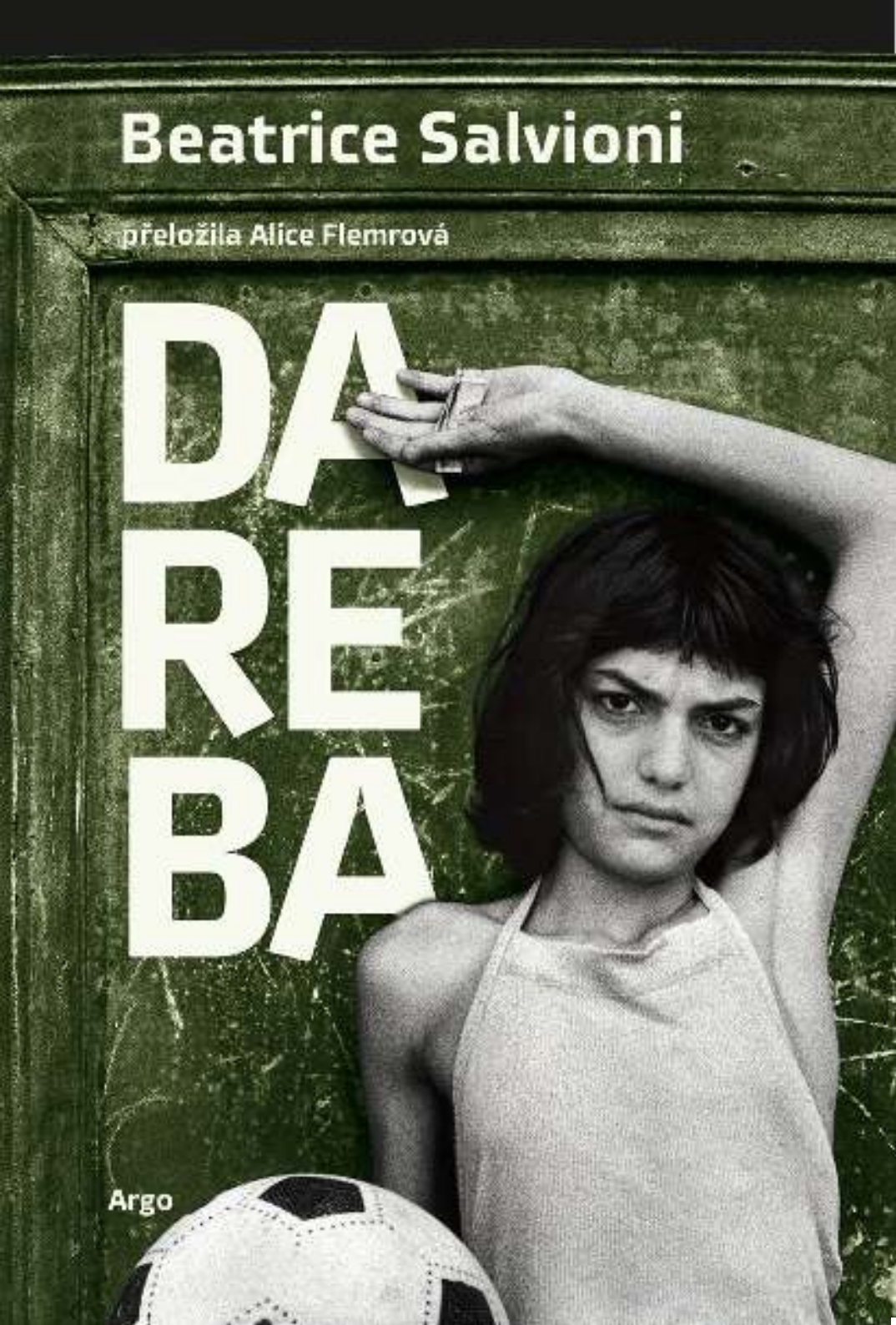

Argo

ARGO

Ukázka elektronické knihy

DAREBA

Beatrice Salvioni

DA RE BA

Přeložila Alice Flemrová

La Malnata
© 2022 Giulio Einaudi Editore
Czech edition © Argo, 2023
Translation © Alice Flemrová, 2023
Cover design © Jan Augusta, 2023
Photo © Letizia Battaglia / Archivio Letizia Battaglia, 1980

ISBN: 978-80-257-4184-9 (váz.)
ISBN: 978-80-257-4247-1 (e-kniha)

Věnováno holčičce, kterou jsem bývala.
A hlavně těm, co mě naučili,
že nikdy nesmím přestat poslouchat její hlas.

Nikomu to neříkej

Je těžké ze sebe odvalit mrtvé tělo.

Zjistila jsem to, když mi bylo dvanáct, z nosu a z pusy mi tekla krev a kalhotky jsem měla omotané kolem kotníku.

Oblázky na břehu Lambra, ostré jako nehty, mě tlačily do zátylku a do nahého zadku, záda byla zabořená v bahně. Jeho tělo mě tížilo na břiše, bylo samá hrana a dosud teplé. Mělo lesklé prázdné oči, bílou slinu na bradě a otevřenou pusu, ze které nepěkně táhlo. Než padl jako podťatý, podíval se na mě s tváří staženou strachem, s jednou rukou vraženou do trenýrek a rozšířenými černými zorničkami, které jako kdyby přetékaly až na tváře.

Zhroutil se dopředu, jeho kolena mě ještě tlačila do stehen, která mi jimi roztahoval. Už se nehýbal.

„Jen jsem chtěla, aby toho nechal," řekla Maddalena. Sahala si na hlavu v místě, kde krev s blátem zatuhly v chuchvalci zacuchaných vlasů. „Musela jsem to zkrátka udělat."

Popošla blíž, k mokré kůži měla přilepené tenké šaty, pod kterými se ostře rýsovalo její hubené nervní tělo. „Už jdu," řekla, „nehejbej se!"

Ale mně se zatím pohnout vůbec nepodařilo, z mého těla se stalo něco zapomenutého a vzdáleného, jako vypadlý zub. Akorát na rtech a na jazyku jsem cítila chuť krve a dýchalo se mi ztěžka.

Maddalena se svezla na čtyři, říční štěrk pod jejíma holýma nohama zaskřípal. Ponožky měla zmáčené a chyběla jí jedna bota. Začala oběma rukama tlačit do jeho trupu, použila lokty, pak i čelo. Dál tlačila ze všech sil, ale nedařilo se jí s ním pohnout.

Po smrti všechno ztěžkne, jako ta kočka u Noèma na dvoře, celá od hlíny, s lepkavými střevy a mračnem much, co jí ožíraly čumák a oči. Pohřbily jsme ji společně za husí posadou.

„Sama to nezvládnu," řekla Maddalena. Z vlasů připlácnutých k obličeji jí voda kapala na kamení. „Musíš mi pomoct."

Její hlas mi duněl v hlavě čím dál silněji. S námahou jsem zpod jeho těla vytáhla jednu paži, pak druhou. Opřela jsem se mu dlaněmi o hrudník a zatlačila jsem. Nad námi byl oblouk mostu a výřez kalného nebe, pod námi mokré kluzké oblázky. Kolem hluk řeky.

„Musíš zatlačit naráz."

Udělala jsem, co mi řekla. S každým nádechem jsem polykala unylou a sladkou chuť kolínské toho muže.

Maddalena se na mě podívala a řekla: „Teď."

Zatlačily jsme společně, já zařvala, prohnula se do oblouku a on se najednou odlepil. Žuchnul na záda vedle mě, s vytřeštěnýma očima, pusou dokořán a staženými kalhotami. Spona od pásku cinkla o kamení.

Jakmile jsem se té tíhy zbavila, otočila jsem se na bok, vyplivla mezi oblázky červenou slinu a třela si prsty rty

Ukázka elektronické knihy

a nosní dírky, abych smazala jeho pach. Na okamžik jsem nemohla popadnout dech, pak jsem skrčila nohy a zkusila se nadechnout. Kalhotky měly prasklou gumu, látka byla roztržená, proděravěná podpatkem. Vztekle jsem kopala nohama, abych je stáhla, a zakryla jsem se sukní, která se mi vyhrnula nad pupík. Břicho jsem měla studené a celé rozbolavělé.

Maddalena se zvedla, dlaněmi si utírala stehna, aby se očistila od bláta. „Jsi v pořádku?“ zeptala se.

Kousla jsem se do rtu a přikývla jsem. V hrdle jsem měla přehradu, která se chystala každou chvíli protrhnout. Ale nebrečela jsem. To mě naučila ona. Brečej jenom idioti.

Maddalena si odhrnula vlasy přilepené k čelu. Oči měla malé a tvrdé. Ukázala na to tělo a řekla: „Odtáhnout ho nedokážeme,“ olízla si krev, která jí zaschla pod nosem, „musíme ho schovat tady.“

Vstala jsem a šla k ní. Sotva jsem se držela na nohou, podrážky bot mi klouzaly. Vší silou jsem se jí chytila, sevřela jsem jí prsty kolem zápěstí. Pach řeky překrýval všechno ostatní. Maddalena se třásla, ale nebylo to strachy. Maddalena se nebála ničeho. Ani psa pana Tresoldiho, s nateklými dásněmi a s pěnou u huby, ani čertova kopyta, co přiletí komínem v tom příběhu, co vyprávěli dospělí. A ani krve nebo války.

Třásla se, protože se celá zmáčela, když ji on popadl za vlasy a vláčel ji z břehu do řeky, zatímco ona kopala nohama a křičela. Aby ji umlčel, přidržel jí hlavu pod vodou a celou dobu přitom zpíval chraplavým hlasem, podobným těm v rádiu: „Mluv se mnou o lásce, Mariù. Jen s tebou vždycky celý ožiju.“

„Musíme najít nějaký větve," řekla Maddalena, „nějaký tlustý větve." Ale dál přitom zírala na to nehybné tělo samé výstupky a prohlubně, které mi ještě před chvílí drtilo zápěstí a strkalo do pusy jazyk. Zdálo se mi, že ho tam ještě cítím a na sobě jeho prsty a dech. Chtěla jsem se jen uložit k spánku. Tam na kamení a v hukotu vody, ale Maddalena se dotkla mého ramene a řekla: „Měly bysme sebou hodit."

Skutálely jsme tělo do vody, dotáhly ho až k jednomu mostnímu pilíři a nechaly ho schoulené u zdi, ze které prosakovala vlhkost. Mělo ohnuté lokty, ztuhlé prsty a pusu dokořán. V jeho tváři už nebylo nic, co by připomínalo mladíka, jímž býval: elegantního a drzého, v dlouhých kalhotách s ostrými puky, s odznakem s liktorským svazkem a trikolorou, mladíka, který si uhlazoval vlasy hřebenem z želvoviny a se smíchem opakoval: „Vy jste nicky."

Sebraly jsme větve, které řeka, když se rozvodnila, zanechávala na písčitém břehu mezi kachními hnízdy a kanály odpadních vod. Rozložily jsme je na to tělo napůl ponořené do vody. Navršily jsme na ně kamení a kořeny, aby je nedokázala odnést ani povodeň.

„Musíme mu zavřít oči," řekla Maddalena, když na hromadu hodila poslední kámen, velký jako pěst. „To se mrtvým dělá. Viděla jsem to."

„Já na něj nechci sahat."

„Tak dobře. Udělám to já." Položila na tu bledou tvář dlaň a pomocí prostředníku a palce mrtvému zavřela víčka.

Se zavřenýma očima a otevřenou pusou, se všemi těmi větvemi a kameny, co ho zakrývaly, vypadal jako někdo, koho v noci přepadne noční děs, ale nedokáže se probudit.

Vyždímaly jsme si sukně a punčochy. Maddalena si zula zbylou botu a strčila si ji do kapsy. Já provedla totéž se svými kalhotkami: zabahněným hadrem, který jsem sebrala ze země.

„Teď ale musím jít," řekla.

„A kdy se uvidíme?"

„Brzo."

Když jsem kráčela k domovu a punčochy mi vrzaly v botách, vzpomínala jsem na dobu, když ještě nic nezačalo. Před necelým rokem jsem měla sukni suchou a nepomačkanou, břichem jsem se opírala o balustrádu Lvího mostu, dívala se na Maddalenu zdálky a jediné, co jsem o ní věděla, bylo, že nosí smůlu. Ještě jsem netušila, že stačí jediné její slovo, aby se rozhodlo, jestli si člověk zaslouží záchranu, nebo smrt, vrátit se domů v nacucaných punčochách, nebo navěky spát s tváří potopenou v řece.

Kde začíná a kde končí svět

1.

Říkali jí Dareba a nikomu se nelíbila.

Vyslovit její jméno nosilo smůlu. Byla to čarodějnice, jedna z těch, co na člověka přivolají dech smrti. Měla v sobě ďábla a já jsem s ní nesměla mluvit.

Dívala jsem se na ni zdálky vždycky v neděli, když mi máma nazouvala boty, co řezaly do paty, a navlékala mě do vlněných punčoch plných žmolků a do parádních šatů, které jsem si nesměla umazat. Pot mi stékal po zádech a z toho věčného tření jsem měla stehna celá rudá.

Dareba byla dole u řeky Lambro s kluky, dvěma výrostky, které jsem znala jen podle jména: Filippem Colombem, co měl ruce a nohy jako kuřecí kostičky, a Matteem Fossatim se zády a hrudníkem jako čtvrtky vola, červené a lesknoucí se mastnotou, které prodávali na tržišti ve via San Francesco. Oba nosili krátké kalhoty a měli odřená kolena. Ona jim říkala moji Darebové a oni by se kvůli ní, která byla mladší, a ještě k tomu holka, nechali klidně

i střelit do břicha jako vojáci, co jdou do války, a pak by řekli Pánubohu: „Umřel jsem šťastný."

Lem sukně, kterou slunce a špína už zbavily barvy, měla srolovaný v pánském pásku utaženém v pase, bosýma nohama se pevně opírala do sluncem vyhřátých balvanů. Nohy jsou něco, co by dívka nikdy neměla ukazovat. Ty její byly holé a zbrázděné blátem, jímž měla zamazaná lýtka a stehna.

Strupy na jejím těle vypadaly jako zanedbané psí boláky. Smála se a v rukou svírala rybu, která jí chtěla vyklouznout z prstů. Kluci tleskali a dupali v řece nohama, až voda stříkala všude kolem, a já je shora sledovala, když jsme mířili na mši v jedenáct, která byla podle mámy pro „nóbl lidi".

Táta šel vepředu a o nás se nestaral. Šel svižným krokem, v klobouku, který mu skoro zakrýval zátylek, s rukama za zády, jedna svírala zápěstí té druhé.

Máma se mnou cloumala a říkala: „Přijdeme pozdě." Ukazovala za mostní zábradlí a říkala: „Raubíři."

Můj otec naopak neříkal nic. Nesnášel výtky, ale já moc dobře věděla, a máma ještě líp, že kdybychom za ním zůstaly pozadu víc než pár kroků a přišli bychom naší vinou pozdě na mši, byla by to neděle plná mlčení, práskajících dveří a zubů skřípajících o troubel dýmky za hradbou stránek *Domenica del Corriere*.

Musela jsem se pokaždé přinutit, abych od těch dětí dole u řeky, dětí, kterými jsem nebyla a které jsem věčně špehovala, odtrhla pohled.

Ale onu neděli na mě Dareba poprvé upřela ty své lesklé černé oči. Pak se na mě usmála.

Zalapala jsem po dechu, zamrkala jsem a vyrazila po ulici vedoucí k bazilice směrem za tátou. Zařadila jsem se vedle něj, a on si toho vůbec nevšiml. Těch pár aut, co projíždělo kolem, nás pokaždé přinutilo přitisknout se zády k výloze galanterie a cukrárny, odkud se linula teplá vůně vanilky. Vývěsní štít hlásal: „Tác dezertů za pět lir."

Zrovna jel kolem černý Fiat Balilla Roberta Colomba, který pracoval na radnici a – jak říkal táta tónem závažných sdělení – „znal hodně vysoko postavené lidi". Pan Colombo měl dva syny, kterým paní Colombová česala pěšinku uprostřed, a nosil černé holínky. Když mu svíčkové báby prozradily, že jeho mladší syn tráví celé dny s nohama v řece spolu s Darebou, tak do něj prý násilím nalil láhev ricinového oleje a zmaloval mu zadek.

Několik nedělí jsem pak z mostu sledovala Mattea a Darebu samotné. Filippo byl v kostele, ve stejné lavici jako jeho otec, na vzdálenost jedné paže od něj, v košili zapnuté až ke krku a v čistých mokasínech. Potají jsem z toho měla radost. Jednoho dne se pak ale Filippo zase začal rochnit v blátě a jeho rodiče se starším bratrem si při mši začali sedat s většími rozestupy, aby zamaskovali prázdné místo, co po něm zbylo.

Pan Colombo řídil stále naleštěné auto s čumákem, co vypadal jako žraločí tlama se strašně ostrými tesáky. Nechával ho stát na náměstí před bazilikou, aby mohl hned vejít do kostela, jako kdyby si nechtěl ochodit boty.

Můj otec zkřivil rty, skoro jako kdyby mu mezi zuby zůstaly zbytky tabáku. „Naše zkáza. Tyhle hrůzy budou naše zkáza." Nic tolik nenáviděl jako automobily. „Lidi

Ukázka elektronické knihy

chtějí jezdit rychle," říkal, „a kvůli tomu už nikdo nenosí klobouk." Když ale pana Colomba potkal, zdvořile ho zdravil a sahal si na krempu svého šedého plstěného fedory.

Po vstupu do kostela zmizelo to dusné horko, které vypuklo o dva týdny dřív, než přišlo léto. Zůstal jen špinavý puch kadidla, který stoupal do mozku a klouzal až do pat; ten pocit se podobal strachu ze tmy. Máma mě držela za ruku a já stoupala jen na desky z bílého mramoru, protože bronzový a zlatý Ježíš vzadu na oltáři ze mě nespouštěl upřený pohled, a kdybych omylem šlápla na černý mramor, přišla bych do pekla.

Prostřední lodí se nesl šepot modliteb a vlhké mlaskání slintajících stařen, které se modlily shrbené a s hlavou zakrytou plachetkou skrývající uši. Sedávali jsme v předních řadách a museli být celou dobu zticha, kromě toho, když jsme odpovídali na žalmy a říkali jsme: „Amen," a „Mea culpa, mea maxima culpa." Kněz mluvil o hříších, za které člověk přijde do pekla, a já myslela na ryby se stříbrnými břichy, na bosé kluky po kolena v Lambru a na Darebin pohled.

Máma odříkávala otčenáš s tváří v dlaních, s bříšky prstů na víčkách. Já jsem zkoumala hřebík trčící z dřevěného klekátka. Když kněz zdvihl tělo Kristovo do výše, padla jsem na kolena, jako to dělají staré báby.

Jednu nohu jsem namířila na ten hřebík a dopadla jsem na něj celou vahou. Propletla jsem prsty a přitiskla si je na pusu, klouby jsem přitom vrazila mezi zuby, vší silou jsem si rozdírala koleno a odříkávala Sláva na výsostech Bohu.

Ukázka elektronické knihy